Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD2001

[Total No. of Pages : 2

[6415]-109

First Year LL.M.

101 : INTRODUCTION TO LEGAL THEORY

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 is compulsory, it carries 14 marks.***
2) ***Answer any three questions out of the remaining, each carries 12 marks.***

Q1) Write notes on any two of the following.

a) *Pacta Sunt Servanda.*

b) Relevance of Jurisprudence in the contemporary era.

c) Liberty and Civil disobedience.

d) *Lex Divina.*

Q2) Elucidate the impact of '*Stimuli*' and 'Personality of Judge' on the decision explained by Jerome Frank.

Q3) Explain in detail the Jural Postulates given by Prof. Pound with apt illustrations.

Q4) Write a detailed note on Amartya Sen's theory of justice.

Q5) What do you mean by Legal positivism? Explain with relevant case laws.

Q6) Critically examine the Rousseau's theory of 'General Will'. Enlighten the relevance of the theory in contemporary era.

☯☯☯☯

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

PD2001

[6415]-109

First Year LL.M.

101 : INTRODUCTION TO LEGAL THEORY

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे, त्यास 14 गुण आहेत.

2) उर्वरित पैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या, प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा.

अ) *पॅक्ट सुंत सेरवंदा (Pacta Sunt Servanda)*

ब) समकालीन युगात न्यायाशास्त्राची प्रासंगिकता

क) स्वातंत्र्य आणि सविनय कायदेभंग

ड) *लेक्स डिविना (Lex Divina)*

प्र.2) जेरोम फ्रँकने स्पष्ट केलेल्या '*स्टिम्युली*' आणि 'पर्सनॅलिटी ऑफ जज' यांचा निर्णयावर होणारा प्रभाव स्पष्ट करा.

प्र.3) प्रो. पाउंड यांनी दिलेल्या ज्युरल पोस्ट्युलेट्सचे योग्य उदाहरणांसह तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.

प्र.4) अमर्त्य सेन यांच्या न्याय सिद्धांतावर सविस्तर नोंद लिहा.

प्र.5) लीगल पॉसिटीव्हीसम म्हणजे काय? संबंधित न्यायालयीन निकालांसह स्पष्ट करा.

प्र.6) रूसो च्या 'सामान्य इच्छा' च्या सिद्धांताचे गंभीरपणे परीक्षण करा. समकालीन युगातील सिद्धांताची प्रासंगिकता स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD-2002

[Total No. of Pages : 2

[6415]-110

LL.M.

102 : CONSTITUTIONAL LAW OF INDIA

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 6 is Compulsory, it will carry 14 marks.***
2) ***Attempt any three Questions out of the remaining questions, each will cary 12 marks.***

Q1) Discuss the provisions as to protection in respect of conviction for offences under Indian constitution.

Q2) Discuss the new dimensions givcn by the judiciary to the expression Life and Personal Liberty' under Article 21 of the Constitution.

Q3) Critically examine the procedure for the appointment of judges of higher judiciary in India with the help of appropriate case laws. Does it guarantee judicial independence? Discuss.

Q4) Discuss the Special protection for SC/ST. backward classes and women given by the Constitution of India.

Q5) Critically discuss the Freedoms granted under Article 19 of the Constitution of India with reasonable restriction.

Q6) Write short notes (Any Two) :

a) Judicial Accountability
b) Preamble of Indian Constitution
c) History of Article 370 of the Constitution
d) Right to Education

♦ ♦ ♦

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

PD-2002

[6415]-110
LL.M.
102 : CONSTITUTIONAL LAW OF INDIA
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे, त्यात 14 गुण असतील.

2) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्नचा उत्तर देण्याचा प्रयत्न करा, प्रत्येकाला 12 गुण असतील.

प्रश्न 1) भारतीय संविधान अंतर्गत गुन्ह्यांसाठी शिक्षा होण्याच्या संदर्भात संरक्षणाच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्रश्न 2) संविधानाच्या कलम 21 अंतर्गत 'जीवन आणि वैयक्तिक स्वातंत्र्य,' या अभिव्यक्तीला न्यायव्यवस्थेने दिलेल्या नवीन आयामांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) भारतातील उच्च न्यायव्यवस्थेतील न्यायाधीशांच्या नियुक्तीच्या प्रक्रियेचे योग्य केस कायद्यांच्या मदतीने गंभीरपणे परीक्षण करा. ते न्यायालयीन स्वातंत्र्याची हमी देते का? चर्चा करा.

प्रश्न 4) भारतीय संविधान अंतर्गत अनुसूचित जाती/जमाती, मागासवर्गीय आणि महिलांना दिलेल्या विशेष संरक्षणाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 19 अन्वये मिळालेल्या स्वातंत्र्यांवर आणि वाजवी निर्बंध टीकात्मक चर्चा करा.

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन)

अ) न्यायिक उत्तरदायित्व

ब) भारतीय राज्यघटनेची प्रस्तावना

क) घटनेच्या कलम 370 चा इतिहास

ड) शिक्षणाचा अधिकार

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD-2003

[Total No. of Pages : 2

[6415]-111
LL.M.
103 : LEGAL RESEARCH METHODOLOGY
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 6 is Compulsory, it will cary 14 marks.***
2) ***Attempt any three Questions out of the remaining questions, each will cary 12 marks.***

Q1) What do you mean by the science of research. Explain the characteristics of the scientific methodology:

Q2) What is a research problem? How the research problem is formulated. Explain with the help of apt illustrations.

Q3) Elucidate the definition, role and sources of 'Hypothesis'. What are the criteria of a workable hypothesis?

Q4) Explain the Utility, limitations and methods of using Interview as research tool.

Q5) What is Random sampling? Explain various types of it with suitable examples.

Q6) Write notes on any two of the following

a) Inductions and Deductions
b) Non-Doctrinal Research
c) Citation Rules
d) Content Analysis

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 6]

PD-2003

[6415]-111
LL.M.
103 : कायदेशीर संशोधन पद्धती
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Paper - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) प्रश्ना क्रमांक 6 अनिवार्य आहे, त्यात 14 गुण आहेत.
2) उर्वरित कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या, प्रत्येकाला 12 गुण आहेत.

प्रश्न 1) संशोधन शास्त्र म्हणजे काय? वैज्ञानिक कार्य पद्धतीची वैशिष्ट्ये समजावून सांगा.

प्रश्न 2) संशोधन समस्या म्हणजे काय? संशोधन समस्या कशी स्थापित केली जाते. योग्य उदाहरणांच्या साहाय्याने समजावून सांगा.

प्रश्न 3) 'गृहितक' ची व्याख्या, भूमिका आणि स्रोत स्पष्ट करा. कार्यक्षम गृहितकाचे निकष काय आहेत?

प्रश्न 4) संशोधन साधन म्हणून मूलाखतीचा वापर करण्याची उपयुक्तता, मर्यादा आणि पद्धती समजावून सांगा.

प्रश्न 5) रॅंडम सॅम्पलिंग म्हणजे काय? त्याचे विविध प्रकार योग्य उदाहरणांसह समजावून सांगा.

प्रश्न 6) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा.

अ) प्रेरण आणि वजावटी (*Inductions and Deduction*)

ब) गैर - सैद्धांतिक संशोधन (*Non-Doctrinal Research*)

क) संदर्भ नियम

ड) मजकूर विश्लेषण

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD2004

[Total No. of Pages : 2

[6415]-112
LL.M. - I
INTERNATIONAL LAW
104 : Introduction to International Law
(2014 Credit Pattern) (Semester - I) (Paper - IV) (Specialisation) (Cluster - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.6 is compulsory, it will carry 14 marks.***
2) ***Attempt any three questions out of remaining questions, each will carry 12 marks.***

Q1) Explain International Terrorism with the help of International Legal Framework and role of United Nations.

Q2) Elucidate the meaning, nature, theories and kinds of state Succession.

Q3) Explain the various methods of settlement of dispute.

Q4) Explain the immunities and privileges given to Diplomatic Agents.

Q5) Discuss the principles of state responsibility, including permanent sovereignty over natural resources and the protection of individuals, groups and the environment.

Q6) Short Notes. (any 2)

a) Kinds of State

b) Constitutive Theory

c) Monism

d) War

☯☯☯☯

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

PD2004

[6415]-112

LL.M. - I

INTERNATIONAL LAW

104 : Introduction to International Law

(2014 Credit Pattern) (Semester - I) (Paper - IV) (Specialisation) (Cluster - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* **[एकूण गुण : *50***

सूचना :- *1)* प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहे. त्याला 14 गुण आहेत.

2) उरलेल्या प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्र.*1)* आंतरराष्ट्रीय कायदेशीर फ्रेमवर्क आणि संयुक्त राष्ट्रांच्या भूमिकेच्या मदतीने आंतरराष्ट्रीय दहशतवाद स्पष्ट करा.

प्र.*2)* राज्य उत्तराधिकाराचा अर्थ, स्वरूप, सिद्धांत आणि प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.*3)* विवाद मिटवण्याच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.*4)* डिप्लोमॅटिक एजंटना दिलेली प्रतिकारशक्ती आणि विशेषाधिकार स्पष्ट करा.

प्र.*5)* नैसर्गिक संसाधनांवर कायमस्वरूपी सार्वभौमत्व आणि व्यक्ती, गट आणि पर्यावरणाच्या संरक्षणासह राज्य जबाबदारीच्या तत्त्वांची चर्चा करा.

प्र.*6)* लघु नोट्स लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) राज्याचे प्रकार

ब) घटनात्मक सिद्धांत

क) मोनिझम

ड) युद्ध

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD2005

[Total No. of Pages : 2

[6415]-113
First Year L.L.M.
Cluster - II - BUSINESS LAW
105: Principles of Corporate Law
(2014 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (Paper-IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 6 is compulsory carrying 14 marks.***
2) ***Out of the remaining attempt any Three. Each caries 12 Marks.***

Q1) Discuss the historical evolution of corporate law and its significance in modern economies. considering its role in shaping corporate behavior and societal obligations.

Q2) Explain the concept of shares and share capital , highlighting their importance in corporate finance and ownership structures. Compare and contrast different types of shares and their respective rights and privileges.

Q3) When can a company be wound up by the court? Who can present a petition for the winding up of a company by the court and what are the circumstances in which each may present the petition?

Q4) Critically evaluate the processes and legal frameworks involved in amalgamation. reconstruction, mergers, and takeovers of companies, emphasizing their implications on market competition and shareholder interests.

Q5) Explore the principles and practices of corporate governance, discussing mechanisms for ensuring transparency, accountability, and ethical conduct within corporate entities.

Q6) Write short notes on (any two):

a) Evolution of Corporate Social Responsibility (CSR)

b) Role of Liquidator

c) National Company Law Tribunal

d) Debentures

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 6]

PD2005

[6415]-113

First Year L.L.M.

Cluster - II - BUSINESS LAW

105: Principles of Corporate Law

(2014 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (Paper-IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे. त्याला 14 गुण आहेत.

2) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येकाला 12 गुण आहेत.

प्र.*1)* कॉर्पोरेट कायद्याची ऐतिहासिक उत्क्रांती आणि आधुनिक अर्थव्यवस्थांमध्ये त्याचे महत्त्व यावर चर्चा करा. कॉर्पोरेट वर्तन आणि सामाजिक जबाबदाऱ्यांना आकार देण्यात त्याची भूमिका विचारात घ्या.

प्र.*2)* कॉर्पोरेट फायनान्स आणि ओनरशिप स्ट्रक्चरमधील त्यांचे महत्त्व अधोरेखित करून शेअर्स आणि भागभांडवलाची संकल्पना समजावून सांगा. वेगवेगळ्या प्रकारचे शेअर्स आणि त्यांचे संबंधित हक्क आणि विशेषाधिकार यांची तुलना आणि तुलना करा.

प्र.*3)* एखाद्या कंपनीला न्यायालय कधी बरखास्त करू शकते? न्यायालयाकडून कंपनी बंद करण्यासाठी याचिका कोण सादर करू शकतो आणि प्रत्येकजण कोणत्या परिस्थितीत याचिका सादर करू शकतो?

प्र.*4)* कंपन्यांचे विलीनीकरण, पुनर्रचना, विलीनीकरण आणि अधिग्रहणांमध्ये गुंतलेल्या प्रक्रिया आणि कायदेशीर चौकटींचे गंभीरपणे मूल्यांकन करणे, बाजारातील स्पर्धा आणि भागधारकांच्या हितसंबंधावर त्यांच्या परिणामांवर जोर देणे यांची चर्चा करा.

प्र.*5)* कॉर्पोरेट गव्हर्नन्सची तत्त्वे आणि पद्धतींचा शोध घ्या, कॉर्पोरेट संस्थांमध्ये पारदर्शकता, उत्तरदायित्व आणि नैतिक वर्तन सुनिश्चित करण्यासाठी यंत्रणांवर चर्चा करा.

प्र.*6)* खालीलपैकी कोणत्याही 2 वर थोडक्यात नोट्स लिहाः

अ) कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी (सीएसआर) ची उत्क्रांती

ब) लिक्विडेटरची भूमिका

क) नॅशनल कंपनी लॉ ट्रिब्यूनल

ड) डिबेंचर्स

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD2006

[Total No. of Pages : 2

[6415]-114
LL.M - I
202 : COMPARATIVE CONSTITUTIONAL LAW
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 6 is compulsory. it will carry 14 marks.***
2) ***Attempt any three questions out of the remaining questions, each will carry 12 marks.***

Q1) Discuss Parliamentary Privileges under various constitutions. Explain the need for codification of Parliamentary Privileges under the Indian Constitution.

Q2) 'Comparative Constitution is an essential tool for understanding the governance systems of other countries'. Write a detailed note on the significance and importance of the study of Comparative Constitution.

Q3) Discuss the Emergency provisions under various Constitutions. Explain how Supreme Court of India has settled down the law on 'State Emergency'. Explain your answer with appropriate case laws.

Q4) Judicial Review is an essential characteristic of the Constitution. Explain how the judicial Review has contributed to the growth of various Constitutional Laws.

Q5) Discuss the notion of Federalism. Explain the distribution of legislative powers under different federal systems.

Q6) Write Short notes (Any Two)

a) Anti-defection Laws.
b) Presidential Form of Government.
c) Characteristics of the Written Constitution
d) Judicial scrutiny of Constitutional Amendments in India.

❋ ❋ ❋

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

PD2006

[6415]-114

LL.M - I

202 : COMPARATIVE CONSTITUTIONAL LAW

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे. त्यात 14 गुण असतील.

2) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न वापरण्याचा प्रयत्न करा. प्रत्येकास 12 गुण असतील.

प्र.*1)* विविध संविधानांतर्गत संसदीय विशेषाधिकारांची चर्चा करा. भारतीय संविधानाच्या अंतर्गत विशेषाधिकारांचे संहिताकरण ची गरज स्पष्ट करा.

प्र.*2)* 'तुलनात्मक राज्यघटना हे इतर देशांचे शासन व्यवस्था समजून घेण्यासाठी आवश्यक साधन आहे'. तुलनात्मक राज्यघटना अभ्यासाचे महत्त्व यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.*3)* विविध संविधानांतर्गत आणीबाणीच्या तरतुदींची चर्चा करा. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने 'राज्य आणीबाणी' वरील कायदा कसे निकाली काढला आहे समजावून सांगा. योग्य केस कायदे यासह तुमचे उत्तर स्पष्ट करा.

प्र.*4)* न्यायिक पुनरावलोकन हे राज्यघटनेचे एक आवश्यक वैशिष्ट्य आहे. न्यायिक पुनरावलोकनाने कसे विविध घटनात्मक कायद्यांच्या वाढीस हातभार लावला आहे ते स्पष्ट करा.

प्र.*5)* संघराज्यवादाच्या कल्पनेची चर्चा करा. विविध संघराज्यवादाच्या अंतर्गत विधायी अधिकारांचे वितरण स्पष्ट करा.

प्र.*6)* नोट्स लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) पक्षांतर विरोधी कायदे

ब) सरकारचे अध्यक्षीय स्वरूप

क) लिखित राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये

ड) भारतातील घटना दुरूस्तीची न्यायालयीन छाननी

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD2007

[Total No. of Pages : 2

[6415]-115

First Year LL.M.

203 : LAW MAKING IN INDIAN POLITY & STATUTORY INTERPRETATION

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 6 is compulsory, it carries 14 marks.***
2) ***Answer any three questions out of the remaining, each carries 12 marks.***

Q1) Explain the Sub-ordinate Law Making. Substantiate your answer with the help of appropriate illustrations and significant case laws.

Q2) What do you mean by Golden rule of Interpretation? Elucidate with apt illustrations and relevant case laws.

Q3) Describe Headings, Marginal notes, Section and Subsections as Internal Aids of statutory interpretation with the help of suitable case laws.

Q4) Evaluate Dictionaries & Statutes in para/pari materia as External Aids of statutory interpretation with the help of appropriate case laws.

Q5) Identify and discuss the key principles in Interpretation of Penal Statute.

Q6) Write notes on any two of the following

a) Objectives of Criminal Law.

b) Public Opinion as Anticipated Goal & Obstacle in Implementation of Law

c) *Ejusdem generis*

d) Savings Clause

☯☯☯☯

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

PD2007

[6415]-115

First Year LL.M.

203 : LAW MAKING IN INDIAN POLITY & STATUTORY INTERPRETATION

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :-
1) प्रश्न क्रमांक 6 अनविार्य आहे, त्यास 14 गुण आहेत.
2) उर्वरित पैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्र.1) दुय्यम कायदा निर्मितीची प्रक्रिया स्पष्ट करा. योग्य उदाहरणे आणि संबंधित न्यायालयीन निकालांसह आपले उत्तर सिद्ध करा.

प्र.2) कायद्यांचा अन्वयार्थ लावण्यासाठीचा सुवर्ण नियम म्हणजे काय? योग्य उदाहरणे आणि संबंधित न्यायालयीन निकालांसह स्पष्ट करा.

प्र.3) शीर्षके, समास टिपा, कलम आणि उपकलम कायद्यांचा अन्वयार्थ लावण्याच्या दृष्टीने अंतर्गत सहाय्यक म्हणून कशी मदद करतात हे संबंधित न्यायालयीन निकालासह स्पष्ट करा.

प्र.4) शब्दकोश आणि समांतर विषय असलेले कायदे यांचा कायद्यांचा अन्वयार्थ लावण्याच्या दृष्टीने बाह्य सहाय्यक म्हणून कशी मदद होते हे संबंधित न्यायालयीन निकालांसह स्पष्ट करा.

प्र.5) दंडात्मक कायद्यांचा अन्वार्थ लावण्यासाठीची प्रमुख तत्त्वे ओळखा आणि त्यावर चर्चा करा.

प्र.6) खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा.

अ) फौजदारी कायद्याची उद्दिष्टे

ब) अपेक्षित उद्दिष्ट म्हणून जनमत आणि कायद्याच्या अंमलबजावणीतील अडथळा

क) *एजुस्डेम जेनेरिस* (*Ejusdem generis*)

ड) सेविंग कलम

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD-2008

[Total No. of Pages : 4

[6415]-116
LL.M. (Part - I)
INTERNATIONAL LAW (Cluster - I)
204 : International Institutions
(2014 Pattern) (Semester - II) (Paper - 8)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***Question no. 1 is compulsory, it will carry 14 marks.***
2) ***Answer any three question out of the remaining, each will carry 12 marks.***

Q1) Write a short note on any TWO of the following-

a) UNESCO

b) SAARC

c) The International Court of Justice (ICJ)

d) Legal personality of International Organizations

Q2) "The General Assembly (GA) is one of the most important organ of the UNO". Deliberate power and functions of General assembly.

Q3) "UNESCO is the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. It contributes to peace and security by promoting international cooperation in education, sciences, culture, communication and information." Elucidate achievements of UNESCO

Q4) "NATO has taken collective defence measures on several occasions, including in response to the situation in Syria and the Russian invasion of Ukraine." Criticallly examine.

Q5) "The ICC has four principal organs: the Presidency, the Judicial Divisions, the Office of the Prosecutor and the Registry". Discuss powers and functions of all four organs.

Q6) "International Organizations to have certain privileges and immunities to implement their functions". Explain.

Total No. of Questions : 6]

PD-2008

[6415]-116

LL.M. (Part - I)

INTERNATIONAL LAW (Cluster - I)

204 : International Institutions

(2014 Pattern) (Semester - II) (Paper - 8)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना: 1) *प्रश्न क्र. 1 अनिवार्य आहे, त्यात 14 गुण असतील.*

2) *उर्वरित कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या, प्रत्येकाला 12 गुण असतील.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर एक छोटी टीप लिहा.

अ) युनेस्को

ब) सार्क

स) आंतरराष्ट्रीय न्यायालय (ICJ)

ड) आंतरराष्ट्रीय संस्थांचे कायदेशीर व्यक्तिमत्व

प्रश्न 2) "जनरल असेंब्ली (GA) UNO च्या सर्वात महत्वाच्या अंगांपैकी एक आहे". सर्वसाधारण सभेची जाणीवपूर्वक शक्ती आणि कार्ये.

प्रश्न 3) "UNESCO ही संयुक्त राष्ट्रांची शैक्षणिक, वैज्ञानिक आणि सांस्कृतिक संस्था आहे. हे शिक्षण, विज्ञान, संस्कृती, दळणवळण आणि माहितीमध्ये आंतरराष्ट्रीय सहकार्याला प्रोत्साहन देऊन शांतता आणि सुरक्षिततेसाठी योगदान देते". युनेस्कोच्या उपलब्धी स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) "नाटोने अनेक प्रसंगी सामूहिक संरक्षण उपाययोजना केल्या आहेत, ज्यात सीरियातील परिस्थिती आणि युक्रेनवरील रशियन आक्रमणाचा समावेश आहे". गंभीरपणे तपासा.

प्रश्न 5) "ICC चे चार प्रमुख अंग आहेतः प्रेसीडेंसी, न्यायिक विभाग, अभियोक्ता कार्यालय आणि रजिस्ट्री''. चारही अवयवांच्या शक्ती आणि कार्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 6) ''आंतरराष्ट्रीय संस्थांना त्यांची कार्यों अंमलात आणण्यासाठी काही विशेषाधिकार आणि प्रतिकारशक्ती असणे आवश्यक आहे''. स्पष्ट करणे.

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD-2009

[Total No. of Pages : 2

[6415]-117

LL.M. - I

CLUSTER - II (Business Law) Specialization

Law of Contract - General Principles

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***A sixth question is compulsory. Attempt any three questions out of remaining questions.***
2) ***Sixth question carry 14 marks and all remaining questions carries 12 marks each.***

Q1) What is offer and acceptance. explain various rules regarding completion of communication of offer and acceptance.

Q2) No consideration no contract is a rule but there are certain exception to this rule. Explain those exceptions with suitable case laws.

Q3) Who is unpaid seller. Explain various rights of unpaid seller.

Q4) Explain relationship of partners with one another in a partnership firm with their rights and obligations towards partnership firm.

Q5) Explain various remedies available against the breach of contract in detail.

Q6) Write short notes: (Any Two)

a) Sale and agreement to sell
b) Auction Sales
c) Free Consent
d) Performance of contract

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

PD-2009

[6415]-117
LL.M. - I
CLUSTER - II (Business Law) Specialization
Law of Contract - General Principles
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना: 1) सहावा प्रश्न अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न लिहिण्याचा प्रयत्न करा.

2) सहाव्या प्रश्नाला 14 गुण आहेत आणि उर्वरित सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्रश्न 1) ऑफर आणि स्वीकृती म्हणजे काय. ऑफर आणि स्वीकृती संप्रेषण पूर्ण करण्यासाठी विविध नियम स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कॉन्सिडेरशन नाही करार नाही हा नियम आहे परंतु या नियमाला काही अपवाद आहेत. ते अपवाद योग्य केस कायद्यांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अनपेड विक्रेता कोण आहे? अनपेड विक्रेताचे विविध अधिकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) भागीदारी फर्ममधील भागीदारांचे एकमेकांशी असलेले नाते स्पष्ट करा आणि भागीदारी फर्मसाठी त्यांचे हक्क आणि दायित्वे.

प्रश्न 5) कराराच्या उल्लंघनाविरूद्ध उपलब्ध विविध उपायांचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्रश्न 6) शॉर्ट नोट्स लिहा : (कोणत्याही दोन)

अ) विक्री आणि विक्री करार

ब) लिलाव विक्री

स) मुक्त संमती

द) कराराची कामगिरी

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD-2010

[Total No. of Pages : 4

[6415]-118

S.Y. LL.M.

301 : Law and Social Transformation in India

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.6 is compulsory & Out of the remaining attempt any three questions.***
2) ***Question No.6 carries 14 marks and all other questions carry 12 marks each.***

Q1) Define Social Transformation. Discuss the role of law in bringing about social transformation in India by citing relevant illustrations. **[12]**

Q2) Evaluate the constitutional provisions relating to regionsalism and its response to 'unity and integrity' of India. **[12]**

Q3) To what extent 'non-discrimination on the ground of the caste' has contributed to the social transformation? Discuss by citing relevant case laws. **[12]**

Q4) Discuss how the election commission has strengthened concept of free and fair elections. Support your answer by citing relevant constitutional provisions and judicial decisions in this regard. **[12]**

Q5) Describe the term access to justice and evaluate the challenges to access to law which hinder social transformation. **[12]**

Q6) **Write short notes on (Any two) :** **[14]**

a) Principles of Fraternity aid social transformation

b) Plea Bargaining

c) Local Self Government

d) Right to Education

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 6]

PD-2010

[6415]-118

S.Y. LL.M.

301 : Law and Social Transformation in India

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) *प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे आणि उर्वरित पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*

2) *प्रश्न क्रमांक 6 ला 14 गुण असून इतर सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी 12 गुण आहेत.*

प्रश्न 1) सामाजिक परिवर्तनाची व्याख्या करा. भारतात सामाजिक परिवर्तन घडवून आणण्यात कायद्याच्या भूमिकेची उदाहरणे देऊन चर्चा करा. **[12]**

प्रश्न 2) प्रादेशिकतेशी संबंधित घटनात्मक तरतुदी आणि भारताच्या 'एकता आणि अखंडते'ला त्याच्या प्रतिसादाचे मूल्यमापन करा. **[12]**

प्रश्न 3) 'जातीच्या आधारावर भेदभाव न करणे' या सामाजिक परिवर्तनाला कितपत हातभार लावला आहे? याबाबत न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयांचा दाखला देऊन चर्चा करा. **[12]**

प्रश्न 4) निवडणूक आयोगाने स्वतंत्र आणि निष्पक्ष निवडणुकांची संकल्पना कशी बळकट केली यावर चर्चा करा. संबंधि घटनात्मक तरतुदी आणि यासंदर्भातील न्यायालयीन निर्णयांचा दाखला देऊन आपल्या उत्तराचे समर्थन करा. **[12]**

प्रश्न 5) "Access to Justice" या संज्ञेचे वर्णन करा. तसेच सामाजिक परिवर्तनात अडथळा आणणाऱ्या कायद्याच्या प्रवेशाच्या आव्हानांचे मूल्यांकन करा. **[12]**

प्रश्न 6) कुठल्याही दोनवर थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[14]**

अ) बंधुत्वाचे तत्त्व सामाजिक परिवर्तनास मदत करते

ब) प्ली बार्गेनिंग

क) स्थानिक स्वराज्य संस्था

ड) शिक्षणाचा अधिकार

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. : ☐

PD-2011

[Total No. of Pages : 4

[6415]-119

S.Y. LL.M.

302 : LAW, SCIENCE AND TECHNOLOGY

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.6 is compulsory. Out of the remaining questions. answer any three questions.***
2) ***Question No.6 carries 14 marks and all other questions carry 12 marks each.***

Q1) Explain as to how the use of nuclear energy is sought to be regulated at national and international level. **[12]**

Q2) Discuss the importance of integrating science and technology into legal proceedings and their impact on the administration of justice. **[12]**

Q3) Explain the origin and development of biotechnology and debatable issues in biotechnological innovations. **[12]**

Q4) Explain the concept of sustainable development. Also explain the judicial response to sustainable development in India. **[12]**

Q5) Explain the concept of privacy and discuss the impact of scientific and technological development on right to privacy. **[12]**

Q6) **Write notes on (Any two) :** **[14]**

a) Forensic toxicology

b) Regulation of clinical trials in India

c) Genetic engineering and it's ethical implications

d) Interconnection of science, technology and human rights.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 6]

PD-2011

[6415]-119

S.Y. LL.M.

302 : LAW, SCIENCE AND TECHNOLOGY

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :

1) *प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे आणि उर्वरित पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*

2) *प्रश्न क्रमांक 6 ला 14 गुण असून इतर सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी 12 गुण आहेत.*

प्रश्न 1) अणुऊर्जेचा वापर राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावर कसा नियंत्रित करण्याचा प्रयत्न केला जातो हे स्पष्ट करा. **[12]**

प्रश्न 2) कायदेशीर कार्यवाहीमध्ये विज्ञान आणि तंत्रज्ञान एकत्रित करण्याचे महत्त्व आणि त्यांचा न्याय प्रशासनावर होणारा परिणाम यावर चर्चा करा. **[12]**

प्रश्न 3) जैवतंत्रज्ञानाची उत्पत्ती आणि विकास समजावून सांगा आणि जैवतंत्रज्ञानाच्या नवकल्पनांमधील वादग्रस्त मुद्दयांवर चर्चा करा. **[12]**

प्रश्न 4) शाश्वत विकासाची संकल्पना स्पष्ट करा. तसेच भारतातील शाश्वत विकासासाठी न्यायालयीन प्रतिसाद स्पष्ट करा. **[12]**

प्रश्न 5) गोपनीयतेची संकल्पना स्पष्ट करा. आणि गोपनीयतेच्या अधिकारावर वैज्ञानिक आणि तांत्रिक प्रगतीच्या प्रभावाची चर्चा करा. **[12]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[14]**

अ) फॉरेन्सिक टॉक्सिकोलॉजी

ब) भारतात क्लिनिकल चाचण्यांचे नियमन

क) अनुवांशिक अभियांत्रिकी आणि त्यचे नैतिक परिणाम

ड) विज्ञान, तंत्रज्ञान आणि मानवाधिक्य यांचा परस्पर संबंध

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD2012

[Total No. of Pages : 2

[6415]-120
Second Year LL.M.
INTERNATIONAL LAW
303 : Private International Law
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (Specialisation) (Cluster - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 is compulsory, it carries 14 marks.***
2) ***Answer any three questions out of the remaining, each carries 12 marks.***

Q1) Write notes on any two of the following :

a) Theory of Renvoi

b) Sources of Private International Law

c) Restitution

d) Stay of Suits - forum of Selection and Arbitration

Q2) Explain briefly the concepts of Domicile, Nationality and Residence under Private International Law with suitable illustrations.

Q3) Elucidate the position for recognition and enforcement of Arbitral Foreign Award in India.

Q4) 'In England, there is immunity from suits, but in different matters theory of absolute immunity, restricted immunity and provisions of State Immunity Act, 1978 are applicable.' Elaborate with the help of appropriate illustrations.

Q5) Discuss in detail the Law of Obligations with respect of Contracts under Rome Convention.

Q6) Define Characterisation under Private International Law. What is the process of Characterisation?

☯☯☯☯

P.T.O.

Total No. of Questions : 6]

PD2012

[6415]-120

Second Year LL.M.

INTERNATIONAL LAW

303 : Private International Law

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (Specialisation) (Cluster - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. त्याला 14 गुण आहेत.

2) उरलेल्यांपैकी, कोणतेही तीन प्रयत्न करा. त्यात प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा.

अ) रेनव्होईचा सिद्धांत

ब) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे स्त्रोत

क) रेस्टिट्यूशन

ड) स्टे ऑफ सूट – निवड आणि लवादाचे मंच

प्र.*2)* खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याअंतर्गत अधिवास, राष्ट्रीयत्व आणि निवास या संकल्पना योग्य उदाहरणांच्या मदतीने थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.*3)* भारतातील आर्बिट्रल फॉरेन अवॉर्डची मान्यता आणि अंमलबजावणीसाठी स्थिती स्पष्ट करा.

प्र.*4)* 'इंग्लंडमध्ये दाव्यांपासून इम्म्युनिटी आहे, परंतु निरनिराळ्या बाबतीत अबसोल्यूट इम्म्युनिटी, रेस्ट्रीक्टेड इम्म्युनिटी आणि स्टेट इम्म्युनिटी कायदा, 1978 च्या तरतुदी लागू आहेत.' योग्य उदाहरणांच्या मदतीने स्पष्ट करा.

प्र.*5)* रोम कन्व्हेन्शन अंतर्गत कराराच्या संदर्भात दायित्वांच्या कायद्याची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.*6)* खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यांतर्गत व्यक्तिचित्रणाची व्याख्या करा. व्यक्तिचित्रणाची प्रक्रिया काय आहे?

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD2013

[Total No. of Pages : 2

[6415]-121
S.Y. LL.M.
BUSINESS LAW
304 : Consumer Law
(Specialization Subject Cluster - II)
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No 1 is compulsory. It carries 14 marks.***
2) ***Out of remaining, attempt any three. It carries 12 marks each.***

Q1) Write detailed notes on (any two) :

a) Define Consumer

b) Consumerism

c) Unfair Trade Practices

Q2) Explain how the United Nations have influenced Consumer Protection law in the light of UN guidelines of Consumer Protection, 1985.

Q3) Explain the Deficiency in service in various professions in the light of rights of consumers under International law and Indian laws. Support your answer with relevant case law.

Q4) Explain the procedure along with jurisdiction of Redressal agencies under consumer protection laws.

Q5) Comment on "Ecommerce would expand in the near future."In addition,write a brief note on new avenues of E commerce and online shopping.

Q6) Explain the aim and object of Consumer Protection Act, 1986. Discuss the contribution of the Consumer Protection Act in the development of consumer juris prudence in India.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

PD2013

[6415]-121

S.Y. LL.M.

BUSINESS LAW

304 : Consumer Law

(Specialization Subject Cluster - II)

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. त्यात 14 गुण आहेत.

2) उरलेल्यांपैकी, कोणतेही तीन प्रश्न सोडविण्याचा प्रयत्न करा. त्यात प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्र.1) कोणत्याही दोन वर तपशीलवार टिपा लिहा.

अ) ग्राहकाची व्याख्या करा.

ब) ग्राहकवाद

क) अनुचित व्यापार पद्धती

प्र.2) ग्राहक संरक्षण, 1985 च्या UN मार्गदर्शक तत्त्वांच्या प्रकाशात युनायटेड नेशन्स ने ग्राहक संरक्षण कायद्यावार कसा प्रभाव पाडला हे स्पष्ट करा.

प्र.3) आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि भारतीय कायद्यांतर्गत ग्राहकांच्या हक्कांच्या प्रकाशात विविध व्यवसायांमधील सेवेतील कमतरता स्पष्ट करा. संबंधित केस कायद्यासह तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

प्र.4) ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत रिड्रेसल एजन्सीच्या अधिकार क्षेत्रासह प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.5) ''नजीकच्या भविष्यात ई–कॉमर्स चा विस्तार होईल'' यावर टिप्पणी द्या. याव्यतिरिक्त, ई–कॉमर्स आणि ऑनलाइन शॉपिंगच्या नवीन मार्गांवर एक संक्षिप्त टिप लिहा.

प्र.6) ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 चे उद्दिष्ट आणि उद्दिष्ट स्पष्ट करा. भारतातील ग्राहक न्याय शास्त्राच्या विकासामध्ये ग्राहक संरक्षण कायद्याच्या योगदानाची चर्चा करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD2014

[Total No. of Pages : 2

[6415]-122

S.Y. LL.M.

INTERNATIONAL LAW

401 : International Economic Law

(Specialisation Subject Cluster - I)

(2014 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 6 is compulsory, it will carry 14 marks.***
2) ***Attempt any three questions out of remaining questions, each will carry 12 marks.***

Q1) Explain the fundamental connection between law and economics and how do they influence each other in society? Explain the historical background of International Economic Order.

Q2) What does the principle of "Permanent sovereignty over natural resources" mean in international law and when was it first recognized?

Q3) What are bilateral investment treaties (BITs) and multilateral investment agreements (MIA), and how do they govern international investment?

Q4) How does the IMF promote economic growth and development in member countries through its various functions? Explain the concept of "balance of payments" and how the IMF assists member countries facing balance of payments problems?

Q5) Trace origin and development of NIEO and assess the impact of NIEO on the Economic Relations.

Q6) Write detailed notes (Any two) :

a) International Trade
b) Asian Development Bank
c) WTO
d) Common Heritage of Mankind

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 6]

PD2014

[6415]-122

S.Y. LL.M.

INTERNATIONAL LAW

401 : International Economic Law

(Specialisation Subject Cluster - I)

(2014 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :– 1) प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे. त्यात 14 गुण असतील.

2) उरलेल्या प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा, प्रत्येकाला 12 गुण असतील.

प्र.1) कायदा आणि अर्थशास्त्र यांचा मूलभूत संबंध काय आहे आणि त्यांचा समाजात एकमेकांवर कसा प्रभाव पडतो? आंतरराष्ट्रीय आर्थिक व्यवस्थेची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

प्र.2) आंतरराष्ट्रीय कायद्यामध्ये "नैसर्गिक संसाधनांवर कायमस्वरूपी सार्वभौमत्व" या तत्त्वाचा अर्थ काय आहे आणि तो पहिल्यांदा कधी ओळखला गेला?

प्र.3) द्विपक्षीय गुंतवणूक करार (BITs) आणि बहुपक्षीय गुंतवणूक करार (MIA) काय आहेत आणि ते आंतरराष्ट्रीय गुंतवणूक कसे नियंत्रित करतात?

प्र.4) IMF त्याच्या विविध कार्यांद्वारे सदस्य देशांमध्ये आर्थिक वाढ आणि विकासाला कसा प्रोत्साहन देते? "बॅलन्स ऑफ पेमेंट्स" ची संकल्पना स्पष्ट करा आणि पेमेंट बॅलन्स समस्यांना तोंड देत असलेल्या सदस्य देशांना IMF कशी मदत करते?

प्र.5) NIEO ची उत्पत्ती आणि विकास शोधणे आणि आर्थिक संबंधांवर NIEO च्या प्रभावाचे मूल्यांकन करा.

प्र.6) तपशीलवार नोट्स लिहा. (कोणत्याही दोन) :

अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापार

ब) आशियाई विकास बँक

क) WTO

ड) मानवजातीचा सामान्य वारसा

✻ ✻ ✻

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PD2015

[Total No. of Pages : 2

[6415]-123
LL.M - II
BUSINESS LAW
402 : Banking and Negotiable Instrument
(Specialization Subject Cluster -II)
(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 is compulsory. Attempt any three questions out of remaining questions.***
2) ***Question No. 1 carry 14 marks and all remaining questions carries 12 marks each.***

Q1) Write note: (Any Two)

a) Kinds of Negotiable Instruments.

b) Nationalization of Banks.

c) Information technology in banking sector.

d) Monetary mechanism for credit control.

Q2) Discuss in detail the evolution of banking system in India.

Q3) Explain origin and development of RBI as a Central Bank. Critically examine the role of RBI as a Central Bank.

Q4) Critically examine the role of government and its agencies in controlling of the management of Bank.

Q5) What do you mean by "Dishonor of Cheque". Explain provisions of Negotiable Act relating to dishonor of cheque with the help of recent trends in India.

Q6) Elaborate the provision relating to Suspension of business and winding up of Banking Companies under Banking Regulation Act, 1949.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 6]

PD2015

[6415]-123

LL.M - II

BUSINESS LAW

402 : Banking and Negotiable Instrument

(Specialization Subject Cluster -II)

(2014 Pattern) (Credit System) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडविण्याचा प्रयत्न करा.

2) प्रश्न क्रमांक 1 मध्ये 14 गुण आहेत आणि उर्वरित सर्व प्रश्नांना प्रत्येकी 12 गुण आहेत.

प्र.1) टीप लिहा: (कोणत्याही दोन)

अ) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्सचे प्रकार

ब) बँकांचे राष्ट्रीयीकरण

क) बँकिंग क्षेत्रातील माहिती तंत्रज्ञान

ड) पत नियंत्रणासाठी आर्थिक यंत्रणा

प्र.2) भारतातील बँकिंग प्रणालीच्या उत्क्रांतीबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.3) केंद्रीय बँक म्हणून आरबीआयची उत्पत्ती आणि विकास स्पष्ट करा. केंद्रीय बँक म्हणून आरबीआयच्या भूमिकेचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्र.4) बँकेच्या व्यवस्थापनावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी सरकार आणि त्यांच्या एजन्सींच्या भूमिकेचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्र.5) "धनादेशाचा अनादर" म्हणजे काय? भारतातील अलीकडील ट्रेंडच्या मदतीने धनादेशाच्या अनादराशी संबंधित निगोशिएबल कायद्याच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.6) बँकिंग नियमन कायदा, 1949 अंतर्गत व्यवसाय निलंबन आणि बँकिंग कंपन्यांचे बंद करण्यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

❋ ❋ ❋